

İSTİNYE ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ

II. SINIF MESLEKİ VE KLİNİK BECERİ UYGULAMALARI REHBERİ

“Primum non nocere”

*Hippocrates
(M.Ö. 460 – M.Ö.370)*

İçindekiler

1. Damar Yolu Açabilme Becerisi	2
2. Damar İçine (İntravenöz; İ.V.) Enjeksiyon Yapabilme Becerisi	3
3. Kas İçine (İntra Muskuler; İ.M.) Enjeksiyon Yapabilme Becerisi	4
4. Deri Altına (Subkutan; S.C.) ve Deri İçine (İntradermal; İ.D.) Enjeksiyon Yapabilme Becerisi ..	5
A. S.C. Enjeksiyon Yapabilme Becerisi	5
B. İ.D. Enjeksiyon Yapabilme Becerisi	6
5. Kan Basıncı Ölçme Becerisi	7
6. Rinne-Weber ve Schwabach Testleri Uygulayabilme Becerisi	8

DAMAR YOLU AÇABİLME BECERİSİ

AMAÇ: Beceri basamaklarını doğru ve uygun sırada uygulayarak damar yolu açabilme becerisini kazanmak

GEREKLİ MALZEMELER: Turnike, steril tampon, intravenöz kanül, eldiven, dezenfektan solüsyon, flaster, tedavi muşambası

BASAMAKLAR	UYGULADI	UYGULAMADI
1. Ellerini yıkadı		
2. Kullanılacak malzemeleri kontrol etti, bir tedavi tepsiyi içinde hazırladı		
3. İsim-soyisim sorarak hastayı doğruladı ve işlemi hastaya açıkladı		
4. Kullanılacak uygun veni ve uygun intravenöz kanülü belirledi		
5. Belirlenen bölgenin altına tedavi muşambası koydu		
6. Tek kullanımlık eldiven giydi		
7. Turnikeyi, arter kan akımını engellemeyecek şekilde uygulanacak venin 10 cm yukarısından bağladı		
8. Antiseptik madde içeren tampon ile vene girilecek bölgeyi yukarıdan aşağıya doğru veya dairesel olarak sildi		
9. İntravenöz kanülü paketinden çıkarttı, kapağını açtı		
10. Pasif el ile, kol veya eli desteklenip vene girilecek bölgenin altından başparmağı ile cildi aşağıya doğru çekerek gerdi		
11. Kanülün keskin ucu yukarıya bakacak şekilde, vene girilecek bölgenin 1 cm altından, önce ven doğrultusunda 30-45 ^o lik açı ile cilde girdi, ardından 15 ^o lik açı ile vene girdi		
12. Kanülün ucunda kan görününceye dek venede ilerledi		
13. Kanülün ucundan kan gelmezse, kanülü damar yönünde ilerletti (eğer damar duvarı delinip diğer tarafa geçilirse yeni bir kanül ile farklı noktadan girilir)		
14. Kanülün ucundan kan gelince pasif elin başparmağı ile venin üst kısmından bastırarak aktif el ile kanülün içteki iğne kısmını birkaç milimetre çekti		
15. Kanülü kılavuz üzerinden kaydırılarak sonuna kadar ilerletti		
16. Turnikeyi çözdü, kanülün içindeki metal iğneyi çıkarttı, tedavi tepsisine bıraktı		
17. Vene baskı yapan eli oynatmadan kanülün arkasına kapak kapattı		
18. Kanülü flasterle cilt üzerine tespit etti		
19. Tedavi tepsisini tedavi odasına götürdü, kullanılan araç ve gereci tıbbi atık kutusuna attı		
20. Eldivenleri çıkardı, tıbbi atık kutusuna attı		
21. Damar yolunun hangi bölgede açıldığını kaydetti		
22. Ellerini yıkadı		

Değerlendiren Öğretim Üyesi Adı-Soyadı:

Tarih:

İmza:

DAMAR İÇİNE (İNTRAVENÖZ; İ.V.) ENJEKSİYON YAPABİLME BECERİSİ

AMAÇ: Beceri basamaklarını doğru ve uygun sırada uygulayarak intravenöz enjeksiyon yapabilme becerisini kazanmak

GEREKLİ MALZEMELER: Eldiven, enjektör, tedavi tepsisi, dezenfektan solüsyon, turnike, pamuk

BASAMAKLAR	UYGULADI	UYGULAMADI
1. Ellerini yıkadı ve eldiven giydi		
2. Kullanılacak malzemeleri, yapılacak ilacın etiketini kontrol etti, ilacı ve enjektörünü bir tedavi tepsisi içinde hazırladı		
3. İsim-soyisim sorarak hastayı doğruladı ve işlemi hastaya açıkladı		
4. İğne yukarıda olacak şekilde enjektörü dik tuttu, içindeki havayı enjektörün üst kısmına birkaç fiske vururken pistonu iterek boşalttı		
5. Enjeksiyon yapılacak veni belirledi. Turnikeyi seçilen venin 10–15 cm yukarisından, arteriyel kan akımını engellemeyecek şekilde bağladı		
6. Enjeksiyon yapılacak venin olduğu alanı merkezden periferik doğru dairesel hareketlerle dezenfektan solüsyonla sildi		
7. Enjektörü aktif ele alıp iğnenin koruyucu bölümü çıkardı		
8. Pasif eliyle kolu destekledi, başparmakla enjeksiyon bölgesinin altından cildi aşağı doğru gerilecek şekilde çekti		
9. Enjektörü iğnenin kesik ucu yukarıya bakacak şekilde, 30-35°'lik açıyla deri altına batırdı		
10. Deriyi geçince 15°'lik açıyla vene girdi ve iğnenin ucunu biraz daha ilerletti		
11. Enjektörü bir elle sabit tutarken pasif eli ile sıkıştırdığı dokuyu serbest bıraktı ve pasif el ile enjektör pistonunu geri çekerek venin içine girdiğini kontrol etti		
12. Ven içine girdiğini doğrulayınca pasif eliyle turnikeyi çözdü		
13. Kontrollü olarak yavaş yavaş ilacı verdi		
14. Pasif elle iğnenin giriş noktasına pamuk ya da tampon bastırdı ve aktif elle giriş açısı doğrultusunda enjektörü hızlıca geri çekti		
15. Enjeksiyon bölgesine pamuk ya da tampon ile kanama durana kadar bastırdı		
16. Kullandığı enjektörü, iğnenin koruyucu kapağını kapatmadan tedavi tepsisine bıraktı		
17. Tedavi tepsisini tedavi odasına götürüp enjektör ve diğer atıkları tıbbi atık kutusuna attı		
18. Eldivenleri çıkardı, tıbbi atık kutusuna attı		
19. İlacın adı, verilmiş biçimi, zamanı ve dozu kaydetti		
20. Ellerini yıkadı		

Değerlendiren Öğretim Üyesi Adı-Soyadı:

Tarih:

İmza:

KAS İÇİNE (İNTRA MUSKULER; İ.M.) ENJEKSİYON YAPABİLME BECERİSİ

AMAÇ: Beceri basamaklarını doğru ve uygun sırada uygulayarak kas içine enjeksiyon yapabilme becerisini kazanmak becerisi kazanmak

GEREKLİ MALZEMELER: Eldiven, enjektör, tedavi tepsi, dezenfektan solüsyon, pamuk

BASAMAKLAR	UYGULADI	UYGULAMADI
1. Ellerini yıkadı ve eldiven giydi		
2. Kullanılacak malzemeleri, yapılacak ilacın etiketini kontrol etti, ilacı ve enjektörünü bir tedavi tepsi içinde hazırladı		
3. İsim-soyisim sorarak hastayı doğruladı ve işlemi hastaya açıkladı		
4. İğne yukarıda olacak şekilde enjektörü dik tuttu, içindeki havayı enjektörün üst kısmına birkaç fiske vururken pistonu iterek boşalttı		
5. Hastayı yüzüstü yatırdı		
6. Kalça kemiğinin arka çıkıntısından femurun büyük trokanterine doğru siyatik sinire paralel bir hat çizdi		
7. Bu çizilen hattın üst dış kısmını, merkezden periferde doğru dairesel hareketlerle dezenfektan solüsyonla sildi		
8. Enjektörü aktif ele alıp iğnenin koruyucu bölümü çıkardı		
9. Pasif elin başparmak ve işaret parmağı ile enjeksiyon yapacağı bölgenin deri ve deri altı dokusunu gerdirilerek bastırdı		
10. Hastanın derin nefes almasını söyledi, enjektörü aktif el ile kalem tutar gibi dik açıyla ve hızla dokuya batırdı, sabit tuttu (iğnenin en az ¾'ünün batırılması durumunda kasa ulaşmış olacaktır)		
11. Pasif el ile enjektör pistonu geri çekip kas içine girip girmediğini kontrol etti (Enjektöre kan gelirse enjektör geri çekilip, enjektöre yeni bir iğne takılır ve 5. basamaktan itibaren basamaklar tekrarlanır)		
12. Kan gelmiyorsa pasif el ile ilacı enjekte etti		
13. Pasif elle iğnenin giriş noktasına pamuk bastırdı ve aktif elle giriş açısı doğrultusunda enjektörü geri çekti		
14. Enjeksiyon bölgesine pamuk ya da tampon ile bastırdı		
15. Kullandığı enjektörü, iğnenin koruyucu kapağını kapatmadan tedavi tepsisine bıraktı		
16. Tedavi tepsisini tedavi odasına götürüp enjektör ve diğer atıkları tıbbi atık kutusuna attı		
17. Eldivenleri çıkardı, tıbbi atık kutusuna attı		
18. İlacın adı, verilmiş biçimi, zamanı ve dozu kaydetti		
19. Ellerini yıkadı		

Değerlendiren Öğretim Üyesi Adı-Soyadı:

Tarih:

İmza:

DERİ ALTINA (SUBKUTAN; S.C.) ve DERİ İÇİNE (İNTRADERMAL; İ.D.) ENJEKSİYON YAPABİLME BECERİSİ

A. S.C. Enjeksiyon Yapabilme Becerisi

AMAÇ: Beceri basamaklarını doğru ve uygun sırada uygulayarak deri altına enjeksiyon yapabilme becerisini kazanmak becerisi kazanmak

GEREKLİ MALZEMELER: Eldiven, insülin enjektörü, tedavi tepsisi, dezenfektan solüsyon, pamuk

BASAMAKLAR	UYGULADI	UYGULAMADI
1. Ellerini yıkadı ve eldiven giydi		
2. Kullanılacak malzemeleri, yapılacak ilacın etiketini kontrol etti, ilacı ve enjektörünü bir tedavi tepsisi içinde hazırladı		
3. İsim-soyisim sorarak hastayı doğruladı ve işlemi hastaya açıkladı		
4. İğne yukarıda olacak şekilde enjektörü dik tuttu, içindeki havayı enjektörün üst kısmına birkaç fiske vururken pistonu iterek boşalttı		
5. Enjeksiyon yapılacak bölgeyi belirledi ve dezenfektan solüsyonlarla merkezden periferde doğru dairesel hareketlerle sildi		
6. Enjektörü aktif eline aldı, iğnenin koruyucu bölümünü çıkardı		
7. Deri ve deri altı dokusunu pasif elin başparmak ve işaret parmağı arasında sıkıştırıp yukarı doğru çekerek kaldırdı		
8. Enjektörü iğnenin kesik ucu yukarıya bakacak şekilde, 45 ⁰ lik açıyla deri altına batırdı		
9. Pasif eli ile sıkıştırdığı dokuyu serbest bıraktı ve enjektör pistonunu geri çekerek yağ dokusunda olduğunu kontrol etti (enjektöre kan gelirse enjektör geri çekilip, uygulama tekrarlanır)		
10. Pasif eli ile ilacı deri altı yağ dokusuna enjekte etti		
11. Pasif elle iğnenin giriş noktasına pamuk bastırdı ve aktif elle giriş açısı doğrultusunda enjektörü geri çekti		
12. Enjeksiyon bölgesine pamuk ya da tampon ile bastırdı		
13. Kullandığı enjektörü, iğnenin koruyucu kapağını kapatmadan tedavi tepsisine bıraktı		
14. Tedavi tepsisini tedavi odasına götürüp enjektör ve diğer atıkları tıbbi atık kutusuna attı		
15. Eldivenleri çıkardı, tıbbi atık kutusuna attı		
16. İlacın adı, verilmiş biçimi, zamanı ve dozu kaydetti		
17. Ellerini yıkadı		

Değerlendiren Öğretim Üyesi Adı-Soyadı:

Tarih:

İmza:

B. İ.D. Enjeksiyon Yapabilme Becerisi

AMAÇ: Beceri basamaklarını doğru ve uygun sırada uygulayarak kas içine enjeksiyon yapabilme becerisini kazanmak becerisi kazanmak

GEREKLİ MALZEMELER: Eldiven, insülin enjektörü, tedavi tepsisi, dezenfektan solüsyon, pamuk

BASAMAKLAR	UYGULADI	UYGULAMADI
1. Ellerini yıkadı ve eldiven giydi		
2. Kullanılacak malzemeleri, yapılacak ilacın etiketini kontrol etti, ilacı ve enjektörünü bir tedavi tepsisi içinde hazırladı		
3. İsim-soyisim sorarak hastayı doğruladı ve işlemi hastaya açıkladı		
4. İğne yukarıda olacak şekilde enjektörü dik tuttu, içindeki havayı enjektörün üst kısmına birkaç fiske vururken pistonu iterek boşalttı		
5. Enjeksiyon yapılacak bölgeyi belirledi ve 2–3 cm’lik alanı dezenfektan solüsyonu ile merkezden periferik doğru dairesel hareketlerle sildi		
6. Enjektörü aktif ele aldı, iğnenin koruyucu bölümünü çıkarttı		
7. Pasif eliyle enjeksiyon bölgesinin altından cildi aşağı doğru gerilecek şekilde çekti		
8. Enjektörü iğnenin kesik ucu yukarıya bakacak şekilde, aktif elin baş ve işaret parmakları arasında tutarak, 10-15°lik açı ile iğnenin kesik ucu deri içine (dermis tabakasına) ulaşana kadar batırdı		
9. İlaç yavaşça doğrudan deri içine verdi, deride oluşan papül oluşumunu gözlemleyerek enjeksiyonun doğru yapıldığını kontrol etti		
10. Giriş açısını bozmadan iğneyi geri çekti. <u>Pamuk ya da tampon bastırılmaz, masaj yapılmaz</u>		
11. Enjeksiyon bölgesini kalemle daire içine aldı ve hastaya bu bölgeyi yıkamamasını söyledi		
12. Kullandığı enjektörü, iğnenin koruyucu kapağını kapatmadan tedavi tepsisine bıraktı		
13. Tedavi tepsisini tedavi odasına götürüp enjektör ve diğer atıkları tıbbi atık kutusuna attı		
14. Eldivenleri çıkardı, tıbbi atık kutusuna attı		
15. İlacın adı, verilmiş biçimi, zamanı ve dozu kaydetti		
16. Ellerini yıkadı		

Değerlendiren Öğretim Üyesi Adı-Soyadı:

Tarih:

İmza:

Not: Enjeksiyon yapılacak bölge olarak emilimin nispeten yavaş olduğu, üst kolun dış yüzü, ön kolun iç yüzü, sırt bölgesi, göğüs bölgesi, karın bölgesi, uylukların ön yüzü ve skapulaların altında epidermis ile kas arasında uzanan derialtı doku bölgeleri seçilmelidir.

KAN BASINCI ÖLÇME BECERİSİ

AMAÇ: Beceri basamaklarını doğru ve uygun sırada uygulayarak erişkinlerde kan basıncı ölçme becerisi kazanmak

Gerekli malzemeler: Tansiyon aleti, steteskop

BASAMAKLAR	UYGULADI	UYGULAMADI
1. Ellerini yıkadı		
2. İşlemi hastaya açıkladı		
3. Stetoskopun diyafram ve kulaklık uçlarını antiseptik solüsyon ile temizledi		
4. Hasta aktivitede bulunmuşsa 5 dakika dinlenmesini sağladı		
5. Hastanın, kolu kalp seviyesinde olacak ve avuç içleri yukarı bakacak şekilde oturmasını sağladı		
6. Hastanın kolunu koltuk altına kadar açtı, giysisinin kolunu sıkmadığından emin oldu		
7. Tansiyon aletinin manometre göstergesinin sıfır noktasında olduğunu ve anahtarının açık olduğunu kontrol etti		
8. Tansiyon aletinin manşonunu, kolun üst bölgesine antekubital boşluktan 2.5-3 cm yukarı gelecek şekilde sardı		
9. Pompayı avucunun içine aldı ve başparmak ile anahtarı kapadı		
10. Brakiyal arter nabzını antekubital boşlukta sol elin işaret, orta ve yüzük parmaklarıyla palpe etti		
11. Stetoskopun kulaklığını kulak kanalına yerleştirdi		
12. Stetoskopun diyaframını brakiyal arter nabzını hissettiği alana koydu		
13. Pompayı düzenli ve hızlı bir şekilde sıkarak manşonu şişirdi		
14. Manşonu, nabzın duyulamayacağı düzeyin 30 mm-Hg üzerine kadar şişirdi		
15. Pompanın anahtarını yavaşça gevşeterek, manşonu saniyede 2-3 mm-Hg düşme olacak şekilde boşaltmaya başladı		
16. Kalp seslerinin ilk duyduğu andaki basınç seviyesini (sistolik basınç) belirledi		
17. Seslerin kaybolduğu andaki basınç seviyesini (diyastolik basınç) belirledi		
18. Manşonun havası tamamen boşalttı		
19. Stetoskop ve manşonu çıkarttı		
20. Sistolik ve diyastolik basınçları kaydetti		
21. Ellerini yıkadı		

Değerlendiren Öğretim Üyesi Adı-Soyadı:

Tarih:

İmza:

RİNNE-WEBER-SCHWABACH TESTLERİ

Amaç: Rinne-Weber-Schwabach testlerinin belirli bir sistematik dahilinde yapılmasını öğrenmek

Gerekli malzemeler: 512 Hz Diapozon

BASAMAKLAR	UYGULADI	UYGULAMADI
1. Kendini tanıttı. İşlem hakkında hastaya bilgi verdi. Hastadan varsa küpe, gözlük vb aksesuarları çıkarmasını, işitme cihazını takmamasını istedi		
2. Ellerini yıkadı veya yıkayacağını söyledi		
3. 512 Hz diapozonu hazırladı ve titreştirdi (Diapazonun orta şiddette titreştirilmesi gerekir; bu sebeple masa, koltuk gibi sert bir yere vurarak titreştirmek uygun değildir. Önerilen titreştirme şekli avuç içinde thenar bölgeye diapazonun vurularak titreştirilmesidir)		
4. Titreşen diapozonun dip kısmını sağ mastoid çıkıntı üzerine yerleştirdi		
5. Hastaya ses duyup duymadığını sordu ve sesi duyuyorsa sesi işitmediği anda haber vermesini istedi		
6. Hastanın kemik yolundan işitmesi bittiğinde diapozonu sağ dış kulak yolu önüne yaklaştırdı (kulak önünde tutulma mesafesi tragustan yaklaşık 2.5 cm lateralde olmalıdır)		
7. Hastaya sesi duyup duymadığını sordu		
8. Duyuyor ise "Rinne pozitif", duymuyor ise "Rinne negatif" olarak ifade etti		
9. Aynı işlemleri sol kulak için tekrarladı		
10. Tekrar diapozonu titreştirdi		
11. Diapozonu titreştirdikten sonra kafatası üzerinde orta hatta bir noktaya (alına, burun sırtına, ön dişlerin ortasına, vb.) yerleştirdi		
12. Hastaya sesi nereden (sağdan, soldan, ortadan) duyduğunu sordu		
13. Eğer ses yalnızca veya ağırlıklı olarak bir kulaktan duyuluyorsa "Weber sağa / sola lateralize" olarak ifade etti		
14. Diapozonun sesini orta hatta kafasının üstünde ya da kafasının her yerinde duyuyorsa bu durumu "Weber ortada" (lateralize değil) olarak ifade etti		
15. Tekrar diapozonu titreştirdi		
16. Titreşen diapozonun dip kısmını sağ mastoid çıkıntı üzerine yerleştirdi		
17. Hastaya ses duyup duymadığını sordu ve sesi duyuyorsa sesi işitmediği anda haber vermesini istedi		
18. Hastanın kemik yolundan işitmesi bittiğinde kendisinin/diapozon testi yapan (normal duyan) kişinin sağ mastoid çıkıntısı üzerine yerleştirdi		
19. Testi yapan kişi hala sesi duyuyorsa hastada kemik yolu işitmesi testi yapan kişiye göre bozuk olduğundan, bu durumu "Schwabach kısalmış" olarak ifade etti		
20. Hastanın işitmesi bittiğinde testi yapan kişi de sesi duymuyorsa bu durumu "Schwabach normal veya uzamıştır" olarak ifade etti		
21. Aynı işlemleri sol kulak için tekrarladı		
22. Hastaya test sonuçları ile ilgili bilgi verdi		
23. Ellerini yıkadı veya yıkayacağını söyledi		

Değerlendiren Öğretim Üyesi Adı-Soyadı:

Tarih:

İmza: